

วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างของระบบบริหารภายในวิทยาลัยครู ใน กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษางานบริหารการศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร ในงานด้านวิชาการ งานบริหารบุคลากร งานบริหารกิจการนักศึกษา งานบริหารธุรการการเงิน และ งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารกับนักวิชาการ ในการบริหาร การศึกษาทั้ง 5 ประเภทของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อทราบปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบบริหารและปัญหาของการ บริหารการศึกษา ทั้ง 5 ประเภท ในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร

สมมุติฐาน

สมมุติฐานในการวิจัย

1. โครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร เป็นแบบการบังคับบัญชาสายเดียว
2. ผู้บริหารการศึกษาของวิทยาลัยครู ข้าราชการทั้ง 5 ประเภทคือ คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคลากร งานบริหารกิจการนักศึกษา งาน บริหารธุรการการเงิน และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารและนักวิชาการในการบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภทไม่แตกต่างกัน

4. การบริหารการศึกษาของวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร มีปัญหาในการบริหารงานทั้ง 5 ประเภท

ประชากรตัวอย่าง

ประชากร (Population) จำนวนประชากรที่อยู่ในขอบข่ายของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายต่าง ๆ

2. กลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ อาจารย์และครูที่สอนประจำในวิทยาลัยครู และมีอายุราชการตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) การสุ่มและการกำหนดขนาดของตัวอย่าง (Sampling and sample size) จากจำนวนประชากรดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหาร ผู้วิจัยกำหนดไว้ทุกคน หรือร้อยละ 100 ของจำนวนผู้บริหารการศึกษาของแต่ละวิทยาลัย

2. กลุ่มนักวิชาการ ผู้วิจัยกำหนดตัวอย่างไว้ร้อยละ 30 ของจำนวนครู อาจารย์ทั้งหมดที่มีอายุราชการตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป โดยมอบให้หัวหน้าหมวดวิชาเป็นผู้ช่วยแจกแบบสอบถามให้กระจายอย่างทั่วถึง ทั้งเพศและอายุ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร นักวิชาการ เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาของวิทยาลัยครู

และการสัมภาษณ์ เหตุที่ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือสำคัญในการรวบรวมข้อมูล คือ¹

1. เนื่องจากประชากรที่จะศึกษามีจำนวนมาก การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จะประหยัดเวลาได้มากที่สุด
2. ข้อมูลที่ต้องการสำหรับการวิจัยนี้ แม้จะเป็นความคิดเห็น แต่ก็มีความคิดเห็นที่ประจักษ์ชัด (Concrete) ซึ่งสามารถใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลได้
3. ประชากรที่จะให้ข้อมูลนั้น จัดได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีการศึกษาอยู่ในระดับสูง การใช้แบบสอบถามจึงสะดวกและเสียเวลาน้อยกว่าวิธีอื่น
4. สำหรับการสัมภาษณ์นั้น เนื่องจากผู้วิจัยต้องไปส่งและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง เป็นการสร้างโมติจิวิตมิตรภาพและขอบคุณ จึงได้ใช้การสัมภาษณ์เพื่อนำมาประกอบแบบสอบถามด้วย

การสร้างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามขึ้น เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และนักวิชาการ ที่มีต่องานบริหารการศึกษาในวิทยาลัยครูในกรุงเทพมหานคร

รูปคำถามที่ใช้ในแบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน

1. คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบคำถาม และของวิทยาลัย เป็นคำถามที่มุ่งถามขอเท็จจริงเกี่ยวกับ เพศ อายุ อายุราชการ ตำแหน่ง และวุฒิ รวมทั้งสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยครู

¹ ฐิตติยา กรวรรณสูตร, "แบบสอบถาม", ประมวลคำบรรยายหลักการวิจัยของสังคมศาสตร์ จัดพิมพ์โดย กองวิจัยสังคมศาสตร์ สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ, (พระนคร : บริษัทพิมพ์จำกัด แผนกพิมพ์, 25 10), หน้า 84 - 85.

2. ถามความคิดเห็นที่มีต่องานบริหารการศึกษา ในด้านต่าง ๆ กัน เป็น
คำตอบที่ผู้ตอบเลือกคำตอบจากคำตอบหลายคำตอบ (multiple choice)
เพียงคำตอบเดียวได้ ซึ่งรูปคำถามเป็นดังนี้

๐. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรที่สอนในวิทยาลัยเพียงใด

(.....) (.....) (.....) (.....)
มาก มีบ้าง น้อย ไม่มีเลย

37. ระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ เกี่ยวกับการเงินที่ถือปฏิบัติอยู่ มีอุปสรรคต่อการ
บริหารงานเพียงใด

(.....) (.....) (.....) (.....)
มาก มีบ้าง น้อย ไม่มีเลย

คำถามจะแบ่งออกเป็น 5 หัวข้อ ตามลักษณะของการบริหารการศึกษาใน
วิทยาลัยครู คือ

- งานคานวิชาการ
- งานคานบุคลากร
- งานคานกิจการนักเรียน
- งานคานธุรการ การเงิน
- งานคานความสัมพันธ์กับชุมชน

การสร้างแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกแบบสอบถามออกเป็น 2 ชุด
ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหาร คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการ
ฝ่ายต่าง ๆ ทุกฝ่าย ชุดที่ 2 สำหรับนักวิชาการ คือ ครู อาจารย์ ผู้ทำการสอน
ประจำในวิทยาลัยที่มีอายุราชการตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป เนื้อหาของคำถามระหว่างแบบ
สอบถามทั้งสองชุดจะเหมือนกัน แต่เน้นสำหรับผู้บริหารว่าผู้บริหารหรือวิทยาลัยได้
ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานคานไหน เพียงใด สำหรับนักวิชาการนั้น สอบ
ถามว่าผู้บริหารหรือวิทยาลัยได้ปฏิบัติหรือส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับการบริหารงานใน

ค่านั้น ๆ มากน้อยเพียงใด เพื่อตรวจสอบกันและกันในการปฏิบัติงานจริง ๆ ในแต่ละวิทยาลัย

ตารางที่ 1

จำนวนข้อมูลที่มีอยู่ในแบบสอบถาม

ประเภทของงาน	ผู้บริหาร	นักวิชาการ
งานคานาวิชาการ	15	15
งานคานาบุคลากร	10	10
งานคานากิจการนักเรียน	10	10
งานคานารุรการ การเงิน	5	5
งานคานาความสัมพันธ์กับชุมชน	10	10
รวม	50	50

การทดลองแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก่อนนำไปสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องการนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบขั้นต้นเสียก่อน เพื่อจะได้ทราบว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เมื่อนำไปถามผู้บริหารและนักวิชาการ จะประสบปัญหาอะไรเพียงใด เกี่ยวกับความเข้าใจในคำถาม ภาษาที่ใช้และอื่น ๆ เพื่อที่จะได้นำเอาข้อบกพร่องเหล่านั้นมาแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

ในการทดสอบขั้นต้น ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบที่ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ปทุมธานี ได้ใช้แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร 5 คน และแบบสอบถามสำหรับนักวิชาการ 60 คน แบบสอบถามมีทั้งหมด 100 ข้อ เมื่อได้แบบสอบถาม

กลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณค่าตอบในแบบสอบถามต่าง ๆ ว่ามีปัญหาเพียงใด และทำการแก้ไขข้อบกพร่องเหล่านั้น จนเป็นที่พอใจ โดยคัดออกให้เหลือเพียง 50 ข้อ จึงได้พิมพ์แบบสอบถามเป็นรูปเล่ม ซึ่งกำหนดให้แบบสำรวจที่ 1. สำหรับผู้บริหาร มีปกสีชมพู แบบสำรวจที่ 2 สำหรับนักวิชาการ มีปกสีฟ้า

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อแบบสอบถามได้ทดสอบขั้นต้นและปรับปรุงแก้ไขเสร็จเรียบร้อยแล้วนั้น ผู้วิจัยได้ใช้เป็นเครื่องมือสำรวจข้อมูลต่าง ๆ โดยนำแบบสอบถามไปส่งแก่ผู้ตอบด้วยตนเอง ณ วิทยาลัยครูต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร รวม 6 วิทยาลัย โดยมีหนังสือแนะนำตัวจากอธิบดีกรมการฝึกหัดครู และได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการมาสำรวจข้อมูลให้ทราบ แล้วขอความกรุณาจากผู้ตอบแบบสอบถามให้ตอบด้วยความบริสุทธิ์ใจ ตรงตามความเป็นจริง จากนั้นผู้วิจัยได้ไปรับคืนเมื่อครบกำหนด 2 สัปดาห์ด้วยตนเองอีกครั้ง

แบบสอบถามที่ได้รับคืน

แบบสอบถามที่ได้รับคืน จากการส่งไปยังวิทยาลัยครูต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร รวม 6 แห่ง เพื่อให้ผู้บริหารและนักวิชาการตอบนั้น ผู้วิจัยได้รับคืนมาดังตารางที่ได้แสดงไว้

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2

จำนวนผู้ที่ส่งแบบสอบถามและจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน

วิทยาลัยครู	จำนวน อาจารย์ ทั้งหมด	จำนวนที่ส่ง		ได้รับคืน		ร้อยละ	
		ผู้บริหาร	นักวิชาการ	ผู้บริหาร	นักวิชาการ	ผู้บริหาร	นักวิชาการ
จันทร์เกษม	124	4	37	4	31	100.00	83.78
ธนบุรี	98	4	30	4	30	100.00	100.00
บ้านสมเด็จเจ้า พระยา	208	6	62	5	55	83.33	88.70
พระนคร	163	9	49	9	41	100.00	83.67
สวนกุหลาบ	206	5	62	5	60	100.00	97.77
สวนสุนันทา	200	7	60	7	58	100.00	96.66
รวม	999	35	300	34	275	97.22	91.59

จากตารางที่ 2 พบว่า จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากผู้บริหารการศึกษา
ได้รับคืนมากที่สุด คือ ร้อยละ 97.22 และจากนักวิชาการ ร้อยละ 91.59 ซึ่ง
เฉลี่ยแล้วได้รับแบบสอบถามคืน ร้อยละ 94.36

ลำดับขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้รับคืนดังได้แสดงไว้ในตารางที่ 2 นั้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูล
มาจัดทำตารางแสดงความถี่ โดยแยกเป็น 2 กลุ่ม

1. กลุ่มผู้บริหาร ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายต่าง ๆ ทุกฝ่าย

2. กลุ่มนักวิชาการ ซึ่งได้แก่ ครูอาจารย์ผู้ทำการสอนประจำในวิทยาลัย และมีอายุราชการตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป

เมื่อได้ความถี่แล้ว จึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. หาคาสถิติพื้นฐาน คือ

1.1 คำนวณยอดของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลส่วนตัว

1.2 หาคาคะแนนเฉลี่ยรายข้อ และหาคะแนนเฉลี่ยแต่ละหมวด เพื่อนำค่าที่ได้มาเป็นเกณฑ์ในการประเมินว่า การบริหารงานหมวดใดที่ผู้บริหารปฏิบัติมากที่สุด และหมวดใดปฏิบัติน้อยที่สุด ผู้วิจัยได้เรียงลำดับค่าของคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เพื่อสะดวกในการพิจารณาเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหารและนักวิชาการ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เกณฑ์สำหรับค่าเฉลี่ยรายข้อและรายหมวด

1.000 - 1.999 = ต่ำ

2.000 - 2.999 = ปานกลาง

3.000 - 4.000 = สูง

2. เมื่อได้ค่าสถิติพื้นฐานแล้ว ใช้ P (Rho) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลำดับที่ความสำคัญที่ผู้บริหารปฏิบัติ และลำดับที่นักวิชาการเห็นว่าผู้บริหารได้ปฏิบัติ

3. ใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ย (Mean) ของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มในงาน 5 ประเภท คือ

3.1 งานด้านวิชาการ

3.2 งานด้านการบริหารบุคลากร

3.3 งานด้านกิจการนักศึกษา

3.4 งานด้านธุรการ การเงิน

3.5 งานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

เพื่อเปรียบเทียบว่า ผู้บริหารและนักวิชาการมีความเห็นแตกต่าง หรือสอดคล้องกันหรือไม่ในงานทั้ง 5 ประเภทดังกล่าว

สูตรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล²

$$1. \text{ สูตร } t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_P^2}{N} + \frac{S_P^2}{N}}}$$

เมื่อ t แทนค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา t -distribution

\bar{X}_1, \bar{X}_2 แทนคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มผู้บริหารและนักวิชาการตามลำดับ

S_1^2, S_2^2 แทนค่าความแปรปรวนของกลุ่มผู้บริหารและนักวิชาการตามลำดับ

N_1, N_2 แทนจำนวนประชากรในกลุ่มผู้บริหารและนักวิชาการตามลำดับ

$$2. \text{ สูตร } P(\text{Rho}) = 1 - \frac{6 \sum D^2}{N(N^2-1)}$$

เมื่อ P แทนค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์จากผลต่างของตำแหน่ง

$\sum D^2$ แทนผลบวกของกำลังสองของผลต่างของตำแหน่งของคะแนน

N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

²ประคอง กรรณสูตร, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (กรุงเทพฯ : ยัชฌาพานิช, 2508), หน้า 125.

3. สูตรค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทนค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

4. ค่าความแปรปรวน (Variance) โดยใช้สูตร

$$s^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ s^2 แทนความแปรปรวนของคะแนน
 $\sum x^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

5. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation) โดยใช้สูตร

$$s = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ s แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทนจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

จากสถิติพื้นฐานและสูตรเหล่านี้ ผู้วิจัยจะได้นำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 ที่ได้รับ เพื่อพิสูจน์ว่า การบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภทของวิทยาลัยครูในกรุงเทพ
 มหานคร สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ต่อไป